

Ricard Viñes. El pianista que feia parlar el piano.

Situació d'aprenentatge.

Curs (nivell educatiu):

Alumnat de tercer cicle de nivell elemental/primer cicle de grau professional (10–14 anys aproximadament)

Àrea / matèria / àmbit:

Formació musical – llenguatge musical, audició i pràctica instrumental.

Durada total:

7 sessions de 50/60 minuts.

1. DESCRIPCIÓ

Context:

Els alumnes coneixeran la figura de **Ricard Viñes (1875–1943)**, un pianista català que va ser un dels grans intèrprets de música impressionista i contemporània de principis del segle XX. A partir de la seva vida i obra, es proposa un treball interdisciplinari d'audició, interpretació, improvisació i creació, connectant la seva manera d'entendre la música amb la pròpia pràctica artística de l'alumnat.

Repte:

Com podem fer reviure l'esperit musical de Ricard Viñes avui, des del nostre centre?

El repte culmina amb la **preparació d'un petit concert o exposició sonora** inspirat en el seu estil i en la seva trajectòria en commemoració del 150 aniversari del seu naixement.

2. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Àrea	Competències específiques
Llenguatge musical	Comprendre i analitzar obres d'estils diversos per reconèixer-ne elements expressius i formals.
Audició	Desenvolupar l'oïda interna i la capacitat d'anàlisi auditiva.
Pràctica instrumental	Interpretar amb expressivitat obres pròpies o adaptades inspirades en la música de Ricard Viñes.
Creació musical	Experimentar amb el so per crear petites peces inspirades en el color i el moviment de la música impressionista.

3. COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

Competència transversal	Descripció
Competència artística i cultural	Valorar el patrimoni musical català i la figura de Ricard Viñes.
Competència personal i social	Desenvolupar la sensibilitat, l'escolta activa i la cooperació en activitats col·lectives.
Competència digital	Fer servir eines d'àudio o vídeo per enregistrar i editar interpretacions.

4. OBJECTIUS D'APRENTATGE I CRITERIS D'AVUACIÓ

Objectius d'aprenentatge

1. Descobrir la figura i el llegat musical de Ricard Viñes.
2. Identificar característiques musicals de l'estil impressionista i aplicar-les en la interpretació i creació.
3. Desenvolupar la capacitat expressiva a través del control de la dinàmica, el fraseig i el color sonor.
4. Participar activament en una producció col·lectiva musical o multimèdia.
- 5.

Criteris d'avaluació

1. Comunica coneixements bàsics sobre Ricard Viñes i la seva època.
2. Identifica elements expressius (dinàmica, timbre, tempo, articulació) en fragments escoltats o interpretats.
3. Aplica recursos expressius en la interpretació instrumental o vocal.
4. Col·labora activament en la creació o muntatge del producte final.

5. SABERS

Saber	Àrea
Elements expressius del llenguatge musical: dinàmica, tempo, timbre i textura.	Llenguatge musical
Característiques del moviment impressionista: difusió del ritme, ús del pedal, colors harmònics.	Audició / història de la música
Estratègies d'interpretació expressiva i comunicativa.	Instrumental
Creació i improvisació a partir d'un estímul musical o visual.	Creació
Ús d'eines digitals per a la gravació i edició bàsica.	Competència digital

6. DESENVOLUPAMENT DE LA SITUACIÓ D'APRENTATGE

Metodologia: Aprenentatge per projectes i aprenentatge vivencial basat en l'experiència sonora i la interpretació.

Estratègies:

- Escolta activa i comentada.
- Interpretació guiada i improvisació.
- Treball cooperatiu per a la preparació del concert o exposició final.

Agrupaments: Sessions individuals (instrument), petits grups (música de cambra o conjunts), gran grup (audició i creació col·lectiva).

Materials:

- Reproductor d'àudio. Projector.
- Fragments musicals de l'entorn Viñes Enregistraments històrics:
https://www.youtube.com/playlist?list=OLAK5uy_kbzOVM1kjY3eRCkZHj7FGbjOV5kl9AxSY
- Càpsules Viñes
https://www.youtube.com/playlist?list=PLkpLYYa30uwDfbst1bf79_yL-m3OfFAqB
- Intèrprets catalans històrics: Ricard Viñes. <https://www.interpretercatalanshistorics.com/cat/ver-Ricard-Viñes-77>
- Documents *Biografia Ricard Viñes* i *Context històric*.
- Document *Anàlisi audició Grau -professional 1*
- *Rúbrica Ricard Viñes Grau Professional 1*.
- Imatges de *Quadres impressionistes*.
- Línia temporal Ricard Viñes.
- Paper pautat (pentagrames). Tauletes. Si disposem dels mitjans, fem aplicacions d'edició (Flat.io, Audacity, Logic, Final Cut, etc.)
- Instruments propis.

7. ACTIVITATS D'APRENTATGE I D'AVUACIÓ

Activitat inicial – Què en sé?

Sessió 1

- Audició (Fragments musicals de l'entorn Viñes Enregistraments històrics). Presentació del repte.
- Recerca guiada: link *Intèrprets catalans històrics: Ricard Viñes*.
- Elaborem una línia temporal Viñes.

Desenvolupament – Què estic aprenent?**Sessió 2**

- Investigació guiada sobre Ricard Viñes i la seva relació amb altres compositors:
 - ✓ Fem lectura comprensiva dels documents *Biografia Ricard Viñes* i *Context històric*.
 - ✓ Visualitzem les *càpsules audiovisuals Viñes*.
- Elaboració d'un mural o presentació digital.

Sessió 3

- Audició: Fragments musicals de l'entorn Viñes Enregistraments històrics:
Anàlisi i reconeixement d'elements del llenguatge musical responent les preguntes del document *Anàlisi audició Grau Professional 1*.

Sessió 4

- Experimentació sonora i improvisació inspirada en textures i colors musicals:
 - ✓ A partir de la visualització d'un quadre impressionista, cada alumne s'inventa un fragment melòdic amb el seu instrument.
 - ✓ Ordenem els fragments melòdics segons convingui i interpretem tota la melodia seguida.
 - ✓ Posem en comú i reflexionem sobre els aprenentatges musicals i com les característiques musicals poden expressar sense paraules l'expressivitat d'una imatge.

Sessions 5

- Preparem un breu concert amb 3 o 4 melodies seguint el mateix procés de improvisació/composició col·lectiva.

Síntesi – Què he après de nou?**Sessió 6**

- Dibuixem al pentagrama les melodies creades. Si disposem dels mitjans, fem aplicacions d'edició (*Flat.io, Audacity, Logic, Final Cut, etc.*).

Aplicació – Com sé que ho he après?**Sessió 7**

- Presentació pública o enregistrament del concert.
- Autoavaluació i coavaluació del procés mitjançant el document *Rúbrica Ricard Viñes Grau Professional 1*.

8. VECTORS D'APRENTATGE

1. **Aprenentatge competencial:** integració d'audició, interpretació i creació.
2. **Perspectiva de gènere:** visibilització de dones compositores de l'època (com Cécile Chaminade o Mel Bonis).
3. **Universalitat del currículum:** adaptació del nivell tècnic i expressiu a cada instrument.
4. **Qualitat de les llengües:** ús correcte del català en la comunicació oral i escrita del projecte.
5. **Benestar emocional:** desenvolupament de la sensibilitat i l'autoestima a través de la interpretació.
6. **Ciutadania i consciència global:** valoració del patrimoni musical català com a part de la cultura universal.

9. MESURES I SUPORTS UNIVERSALS

- Repertori i activitats adaptades a diferents nivells instrumentals.
- Recursos audiovisuals i auditius per a la comprensió i la motivació.
- Dinàmiques de grup cooperatiu per fomentar la inclusió i l'expressió.

10. MESURES I SUPORTS ADDICIONALS / INTENSIVS

Alumne/a	Mesura i suport
Dificultats tècniques	Simplificació de la partitura i ús de percussió corporal o instruments senzills.
NESE	Suport individualitzat, ús de materials visuals i auditius.
Altes capacitats	Creació d'una peça pròpia o arranjament per al concert.

11. PRODUCTE FINAL

Concert titulat *Els colors del piano de Ricard Viñes*, amb les interpretacions/improvisacions elaborades pels alumnes.

12. AMPLIACIÓ DE MATERIALS DIDÀCTICS I DE CONSULTA.

- Web oficial de l'Any Ricard Viñes, del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya:

<https://cultura.gencat.cat/ca/temes/commemoracions/2025/anyricardvines/>

- Web oficial de l'Any Ricard Viñes, de l'Ajuntament de Lleida.

<https://cultura.paeria.cat/ca/any-vines-lleida>

- Intèrprets catalans històrics, de la Fundació Joan Manén. Hi trobareu una àmplia selecció de fotografies i 5 enregistraments històrics.

<https://www.interpretscatalanshistorics.com/cat/ver-Ricard-Viñes-77>

- Ricard Viñes: Enregistraments històrics, de l'editorial Tritó. Hi podreu escoltar el CD "Ricard Viñes al piano", amb interessants interpretacions del pianista i fins i tot podreu escoltar al propi Ricard Viñes parlant del seu amic Claude Debussy.

https://www.youtube.com/playlist?list=OLAK5uy_kbzOVM1kjY3eRCkZHj7FGbjOV5kl9AxSY

- Reintèrprets 2025-Ricard Viñes, de l'Associació Catalana Intèrprets de Música Clàssica. 5 documentals, de durada breu (1 o 2 minuts), sobre la vida de Viñes.

https://www.youtube.com/playlist?list=PLkpLYYa30uwDfbst1bf79_yL-m3OfFAqB